Місячний Економічний Моніторинг України

№10 (156), жовтень 2013 року

Резюме

Тема місяця: Рейтинг Moody's

Політика: У вересні Україна зробила кілька кроків, покликаних виконати вимоги ЄС, необхідних для підписання Угоди про асоціацію (УА).

Реальний сектор: Випуск переробної промисловості впав на 9,0% дпр через низький внутрішній і зовнішній попит, та низьку конкурентоспроможність українських товарів.

Енергетичний сектор: Видобуток нетрадиційного газу в Україні набирає швидкості. Нові укладені угоди допоможуть Україні диверсифікувати постачання газу і підвищити енергетичну незалежність.

Сільське господарство: Схвалений у вересні Закон "Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини" визначає правове, організаційне та економічне підґрунтя для виробництва, переробки, транспортування, зберігання, сертифікації та маркування органічної продукції та сировини.

Зовнішній сектор: Дефіцит поточного рахунку в серпні не змінився і був на рівні 1,5 млрд дол. США, оскільки дефіцит торгівлі товарами у сумі 1,95 млрд дол. США залишився близьким до дворічного максимуму.

Фіскальна політика: Проект закону про Державний бюджет на 2014 рік не було оприлюднено, що порушує норми Бюджетного кодексу.

Соціальна політика: Зростання реального наявного доходу сповільнилось до 4,7% дпр в другому кварталі 2013 року через нижчі теми зростання доходу від заробітної плати і соціальної допомоги.

Ринок праці: Рівень безробіття (методологія МОП) знизився до 6,9% економічно активного населення у віці 15-70 років у другому півріччі 2013 року.

Монетарна політика: Споживча інфляція залишилась від'ємною на рівні 0,5% дпр у вересні.

Фінансові ринки: У вересні попит на іноземну валюту зріс через сезонні фактори, хоча попит залишався стабільним.

Тема місяця: Рейтинг Moody's

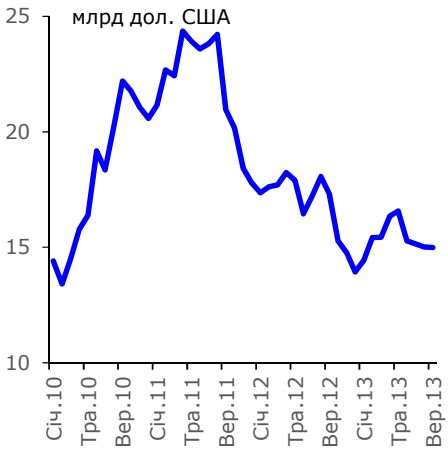
Чи були підстави для зниження рейтингу?

Олександра Бетлій, Віталій Кравчук

20 вересня Moody's погіршив кредитний рейтинг України до Caa1. В результаті деякі інвестори не мали повноважень утримувати облігацій України через обмеження інвестиційного мандату. Це також призвело до погіршення рейтингу Moody's, присвоєного іншим українським емітентам. В результаті доходність українських Єврооблігацій незалежно від строку погашення перевищила 10% річних. Moody's обґрунтував своє рішення трьома основними факторами ризику: постійне зниження міжнародних резервів, зменшення ймовірності отримання нової програми з МВФ, а також ризиком продовження торговельного протистояння з Росією. Хоча ці ризики є високими, їх сукупний вплив може бути нижчим, ніж здається з першого погляду.

Міжнародні резерви без врахування позик МВФ може бути ліпшим індикатором середньострокової зовнішньої ліквідності, ніж валові резерви. Чисті резерви (без врахування позик МВФ, наданих Національному банку і уряду) залишались на рівні 14-16 млрд дол. США з жовтня 2012 року. Єдина велика виплата по зовнішньому державному боргу, що очікується до кінця 2014 року, - це погашення Єврооблігацій на суму 1 млрд дол. США в червні 2014 року. Уряду також необхідно буде витратити близько 3 млрд дол. США на погашення ОВДП в іноземній валюті або прив'язаних до іноземної валюти, протягом наступних 15 місяців, а також на сплату відсотків. Водночас ОВДП, найвірогідніше, буде легше рефінансувати, ніж Єврооблігації. В цілому, ризик зовнішньої ліквідності останнім часом не змінювався. До того ж, український уряд може залучити фінансування в іноземній валюті на двосторонній основі. Зокрема, нещодавно він отримав синдиковану позику на 750 млн дол. США. Крім того, у разі подальшого зниження міжнародних резервів уряд проявить більше ініціативи щодо збільшення гнучкості обмінного курсу та переговорів з МВФ про нову програму.

Чисті міжнародні резерви

Джерело: Власні дані на основі даних НБУ, МВФ

Крім обмінного курсу, передумови для успішних переговорів з МВФ включають фіскальну консолідацію, зокрема, підвищення тарифів на енергоносії. По-перше, податкові пільги потрібно скоротити, щоб полегшити фіскальний тиск і збільшити фіскальну прозорість. Уряд може бути змушений скасувати окремі податкові пільги через високий розрив між надходженнями та видатками, навіть якщо ухвалити це рішення буде політично складно. На сьогодні уряд стикнувся із необхідністю секвеструвати бюджет, оскільки наявне фінансування є недостатнім для покриття запланованих видатків. Другий захід передбачає підвищення тарифів на газ та опалення для населення, що сприятиме поліпшенню фінансового стану Нафтогазу, який отримує пряму і опосередковану підтримку з бюджету. Хоча ці кроки є нагальними, уряд намагається втриматись від їх впровадження, щоб зберегти політичну капітал. Водночас валютна криза є ще більш неприємною з точки зору політики. Крім того, бідні домогосподарства будуть захищені від вищих видатків на газ і опалення через розширення покриття житлово-комунальними субсидіями. Водночас адресні субсидії бідним домогосподарствам будуть суттєво нижчими, ніж загальні субсидії, які надаються Нафтогазу. В результаті фіскальна ситуація поліпшиться.

Крім того, МВФ очікує ухвалення Державного бюджету на 2014 рік на основі реалістичних макроекономічних припущень. Сьогодні уряд все ще працює на документом. Основною причиною тривалого процесу може бути пошук джерел для збільшення доходу, щоб забезпечити фінансування основних зобов'язань принаймні на поточному рівні. Але це також шанс ухвалити бюджет на більш ґрунтовній економічній основі. Зокрема, уряд розглядає можливість відмовитись від зниження ставок ППП та ПДВ.

Третя причина погіршення рейтингу стосується можливого продовження торговельного протистояння з Росією внаслідок підписання Україною Угоди про асоціацію з ЄС. В крайньому випадку Росія може вийти із Зони вільної торгівлі СНД і застосувати митні тарифи, які визначені в зобов'язаннях Росії перед СОТ. Це означає, що середнє імпортне мито для українських товарів може зрости з 0% до 10,6%. За оцінкою Інституту експорт України до Росії може знизитись на 20%. Хоча втрачені можливості експорту в певній мірі буде компенсовано за рахунок переорієнтації на інші ринки, включаючи країни Близького Сходу та Африки, реальний ВВП може знизитись на 1,7%.

Водночас потрібно пам'ятати, що, з одного боку, підписання Угоди про Асоціацію і відповідне протистояння з Росією не є гарантованими. З іншого боку, успішне підписання Угоди про Асоціацію може зменшити інші ризики для України. Попереднє застосування Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 році може нівелювати окремі втрати експорту до Росію і матиме інші короткострокові і середньострокові вигоди. Окремі реформи, які вимагають міжнародні донори, також є необхідними в рамках Угоди про Асоціацію. Це може сприяти збільшенню надходжень капіталу в Україну і відкриє шлях до програми з МВФ, якщо вона буде необхідною. Це також знизить тиск на міжнародні резерви.

Місячний Економічний Моніторинг України

Політика: Україна стала ближче до Асоціації з ЄС

У вересні Україна зробила кілька кроків, покликаних виконати вимоги ЄС, необхідних для підписання Угоди про асоціацію (УА). 18 вересня уряд України формально схвалив проект Угоди. Протягом місяця парламент прийняв три закони, спрямовані на виконання вимог ЄС, у тому числі Закон, що визначив дату нових виборів депутатів парламенту у п'яти проблемних округах, Закон про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу, а також новий Митний Тариф. Парламент також продовжив процес внесення змін до Конституції щодо повноважень Рахункової палати та гарантій незалежності суддів.

Вимогу ЄС вирішити проблему вибіркового правосуддя, ймовірно, буде виконано у жовтні. Так, 4 жовтня колишній Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко, яка перебуває у в'язниці з 2011 року, прийняла пропозицію європейських політиків поїхати до Німеччини на лікування.

Водночас представники ЄС наголосили, що українська влада також повинна виконати інші вимоги для підписання УА. Найважливіші з них включають вдосконалення виборчої процедури та прогрес у здійсненні правоохоронної реформи (прийняття закону про Генеральну прокуратуру). Крім цього, Карел де Гюхт, Єврокомісар з торгівлі, відзначив, що Україна повинна усунути суперечності з ЄС у торговельній сфері. Зокрема, Україні потрібно скасувати утилізаційний збір на автомобілі, спеціальне мито на легкові автомобілі та квоти на імпорт коксівного вугілля. Очікується, що Угоду про асоціацію буде підписано в листопаді 2013 року.

Реальний сектор: Промислове виробництво знижується через слабкий попит

Секторальні тенденції. Промислове виробництво в серпні знизилось на 5,4% дпр. Зокрема, випуск переробної промисловості впав на 9,0% дпр через низький внутрішній і зовнішній попит. Зовнішній попит на українські товари було пригнічено впровадженими Росією додатковими митними процедурами. Зокрема, виробництво вантажних вагонів впало на 25% порівняно з липнем. Хімічна промисловість знизила випуск на 25,0% дпр через слабкий зовнішній попит на добрива і низьку конкурентоспроможність української продукції внаслідок високих цін на природний газ. Водночас вищі світові ціни на сталі сприяли підвищенню виробництва сталі на 3,8% дпр.

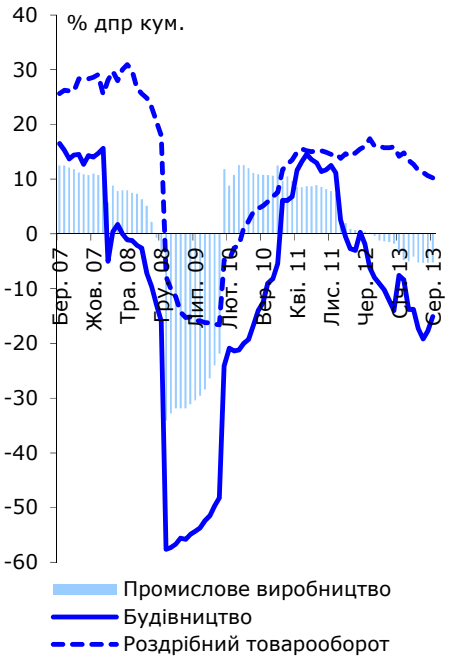
Заборона експорту продукції, виробленою кондитерською фабрикою *Рошен*, яку було впроваджено Росією в кінці липня, не призвела до падіння виробництва кондитерських виробів і шоколаду, натомість воно зросло на 17% дпм. Падіння виробництва олії залишилось високим (на 33,3% дпр), що відображає низькі запаси насіння соняшнику, але це повинно змінитись у вересні. В цілому, збільшення конкуренції з боку імпорту і сповільнення попиту призвело до падіння виробництва в харчовій промисловості на 5,5% дпр.

Як і в липні, економічне зростання в серпні було підтримано збільшення сільськогосподарського виробництва (на 13,3% дпр). Рослинництво зросло на 19,8% дпр внаслідок вищої врожайності більшості культур. Крім того, зібрані площі також були більшими, ніж роком раніше, для пшениці, соняшника і рапсу. Водночас погані погодні умови у вересні обмежили потенціал рекордного врожаю зернових цього року.

Темпи падіння будівництва сповільнились до 15,1% дпр в перші вісім місяців цього року через поліпшення результатів житлового будівництва, що зросло на 6,6% дпр. Роздрібний товарооборот сповільнився до 10,2% дпр через повільніше зростання наявного доходу домогосподарств.

Населення: 45,5 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 24%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 21%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

Тенденції реального сектору

Джерело: Держстат

Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

Енергетика: Україна намагається диверсифікувати джерела постачання газу.

Нетрадиційні джерела газу. Видобуток нетрадиційного газу в Україні набирає швидкості. Нові укладені угоди допоможуть Україні диверсифікувати постачання газу і підвищити енергетичну незалежність. Дві з них формально розпочинають видобуток сланцевого газу в Україні, а третя стосується буріння на шельфі в Чорному морі.

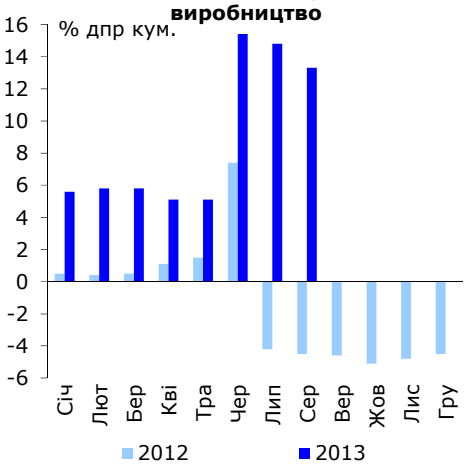
У вересні ТОВ "Надра Юзівська" підписала операційну угоду з Royal Dutch Shell, яка дозволяє розпочати буріння на Юзівському газовому родовищі. За умовами тендеру Shell має інвестувати 10 млрд дол. США, з яких близько 500 млн дол. США будуть витрачені на геологічну розвідку.

Водночас новий проект угоди між Chevron та ТОВ "Надра Олеська" щодо видобутку сланцевого газу врахував деякі пропозиції Івано-Франківської та Львівської обласних адміністрацій, що дозволило останнім ратифікувати угоду. Зокрема, проектом передбачається виділення Івано-Франківській та Львівській адміністраціям 10%-ї частки держави у прибутку. Він також містить вимогу до Chevron розкривати інформацію про хімічні речовини, що використовують під час гідравлічного розриву пластів, та повністю відшкодувати збитки, завдані довкіллю.

25 вересня Кабінет Міністрів, з однієї сторони, і Exxon Mobil, Royal Dutch Shell та OMV Petrom, з іншої сторони, підписали договір щодо укладення угоди про розподіл вуглеводнів, що видобуватимуть на Скіфській ділянці в Чорному морі. За оцінками промисловий видобуток становитиме 8-10 млрд кубометрів на рік. Буріння очікується розпочати у 2014 році. Це перший проект глибоководного буріння такого масштабу в Україні. Уряду ще потрібно розробити необхідну законодавчу базу. Проект буде прибутковим лише за умови збереження високих цін на газ в Східній Європі.

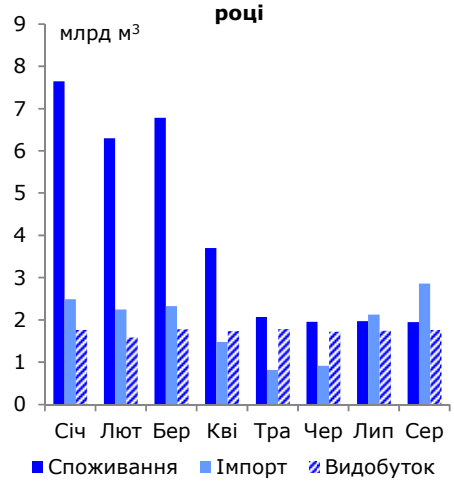
ПГС. Уряд продовжує заходи із залучення третіх сторін до використання підземних газових сховищ (ПГС) України. У вересні НКРЕ знизила тарифи на завантаження та відбір газу з газосховищ з 32,9 до 7,5 грн за тисячу кубометрів, тарифи на зберігання газу знизились з 46,2 до 18 грн за тисячу кубометрів. 5 вересня НАК "Нафтогаз" продовжив дію угоди з німецькою RWE Supply & Trading щодо зберігання газу в ПГС. Угода також дозволяє RWE постачати до 10 млрд кубометрів газу на рік. Угода має допомогти отримати додатковий дохід від використання 14 млрд кубометрів потужностей ПГС, що залишились вільними після того, як "Нафтогаз" закачав 17 млрд кубометрів, необхідних для забезпечення транзиту російського газу до Європи.

Сільськогосподарське виробництво

Джерело: Держстат

Баланс природного газу в 2013 році

Джерело: Міністерство енергетики

Сільське господарство: Законодавчі рамки для регулювання ринку органічної продукції

У вересні Верховна Рада схвалила Закон "Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини" із врахованими поправками Президента. Закон визначає правове, організаційне та економічне підґрунтя для виробництва, переробки, транспортування, зберігання, сертифікації та маркування органічної продукції та сировини. Чіткі та вимогливі процедури маркування забезпечать більшу довіру споживачів до маркування "органічний продукт". Це також дозволить захистити виробників органічних продуктів харчування від таких, що використовують етикетки "еко", "біо", "органічний", однак не відповідають певним стандартам.

Хоча Закон створює законодавчі рамки для розвитку внутрішнього органічного ринку, він все ж має певні недоліки. Зокрема, Закон не передбачає автоматичне присвоєння українського сертифікату органічного виробництва тим власникам, які вже мають міжнародні сертифікати. Таким підприємствам також доведеться отримати український сертифікат, щоб реалізовувати їхню продукцію як органічну на внутрішньому ринку. Це призведе до

додаткових адміністративних та економічних витрат. Закон набуде чинності з 9го січня, 2014 року, але трьох місяців може бути недостатньо для підготовки необхідних підзаконних актів та налагодження відповідних процедур.

Зовнішній сектор: Торгова війна з Росією мала обмежений вплив на поточний рахунок

Дефіцит поточного рахунку в серпні не змінився і був на рівні 1,5 млрд дол. США, оскільки дефіцит торгівлі товарами у сумі 1,95 млрд дол. США залишився близьким до дворічного максимуму. До того ж, чисті виплати доходів сягнули 0,5 млрд дол. США (найвищий рівень у 2013 році). Дефіцит торгівлі товарами було частково компенсовано успішним туристичним сезоном, оскільки експорт послуг сягнув 2,2 млрд дол. США.

Експорт товарів у серпні залишився на рівні липня. Перебої у торгівлі з Росією були одним з факторів падіння експорту продукції металургії (на 15% дпр) та машинобудування (на 33% дпр). Водночас експорт сільськогосподарських товарів зріс з 1,1 млрд дол. США в липні до 1,4 млрд дол. США в серпні, і перевищив експорт металургії. Імпорт товарів не надто змінився порівняно з липнем. Імпорт мінеральних продуктів зріс до 2 млрд дол. США, оскільки Нафтогаз почав підготовку до зими і збільшив закупівлі газу в Росії. Це компенсувалось зменшенням імпорту споживчих товарів.

Профіцит фінансового та капітального рахунку збільшився до 1,3 млрд дол. США в серпні, оскільки надходження ПІІ та портфельних інвестицій сягнули 0,9 млрд дол. США. Чисті надходження зовнішніх запозичень становили 0,5 млрд дол. США, оскільки банки та реальний сектор залучили 2,1 млрд дол. США зовнішнього (або офшорного) середньострокового фінансування. Відтік готівкової іноземної валюти з банків сягнув 0,5 млрд дол. США, а надходження за торговими кредитами та незрозумілі надходження становили 1,2 млрд дол. США.

Фіскальна політика: Проект Закону про Державний бюджет на 2014 рік не опубліковано

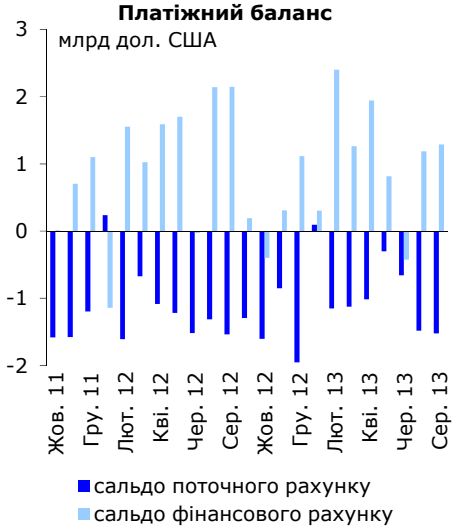
Виконання Державного бюджету. У січні–серпні доходи Державного бюджету зменшились на 1,3% дпр. Податкові надходження скоротились на 5,6% дпр на фоні економічного сповільнення. Зокрема, доходи від ПДВ знизилися на 9,9% дпр за рахунок скорочення імпорту та збільшення обсягів відшкодування ПДВ. Надходження від ППП зменшились на 1,1% дпр через падіння прибутків підприємств і зниження ставки податку на 2 відсоткові пункти до 19%. Різке скорочення імпорту призвело до зменшення доходів від акцизного збору на товари, ввезені в Україну (на 17,6% дпр). Зменшення доходів від податків й зборів було частково компенсовано зростанням неподаткових надходжень на 18,5% дпр, переважно, за рахунок збільшення трансферту прибутку НБУ до Державного бюджету.

Протягом перших восьми місяців дефіцит Державного бюджету продовжував зростати (до 34,8 млрд грн), що є вдвічі вищим порівняно з аналогічним періодом 2012 року. Проте, він був меншим, ніж планувалося, через низькі надходження від приватизації та недостатні запозичення на внутрішньому та зовнішньому ринках капіталу.

В результаті протягом січня-серпня план видатків Державного бюджету був виконаний лише на 58,2% від річного показника. Зокрема, капітальні видатки склали 32,9% від запланованого на 2013 рік рівня. Водночас уряд намагався профінансувати в повному обсязі такі важливі статті видатків, як соціальне забезпечення, трансферти НАК «Нафтогаз» та обслуговування боргу. Питання про секвестру бюджету залишається вкрай актуальним.

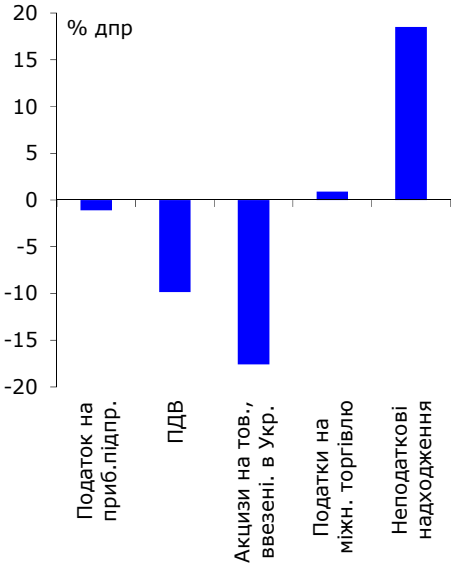
Державний бюджет на 2014 рік. 14 вересня Проект Закону про Державний бюджет на 2014 рік був формально поданий до

Платіжний баланс

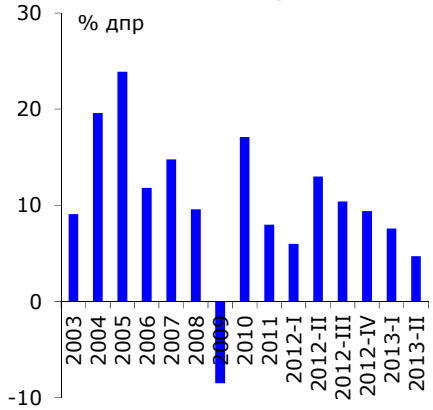
Джерело: попередні оцінки НБУ

Зростання доходів Державного бюджету у січні-серпні 2013 року

Джерело: звіти Державного казначейства

Реальний наявний доход домогосподарств

Джерело: Держстат

Верховної Ради. Проте, його не було оприлюднено, що порушує норми Бюджетного кодексу України.

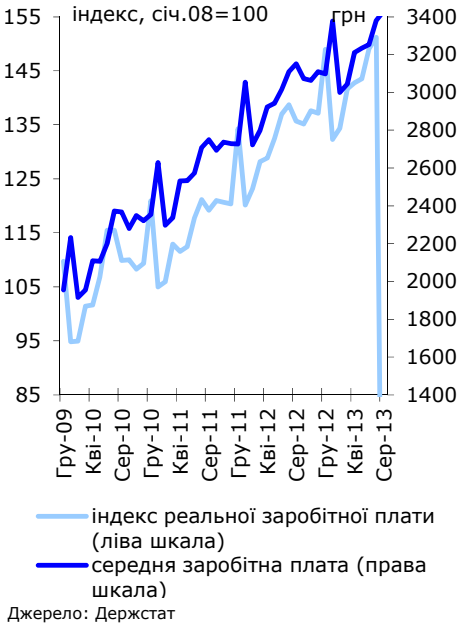
Соціальна політика: Норма заощаджень знизилась

Зростання реального наявного доходу сповільнилось з 7,6% дпр в першому кварталі до 4,7% дпр в другому кварталі 2013 року. Це пов'язано із сповільненням темпів зростання доходу від заробітної плати і соціальної допомоги.

Сукупний доход домогосподарств зріс на 5,0% дпр в номінальному виразі в другому кварталі. Доход від заробітної плати зріс на 3,4% дпр через нижчу зайнятість в офіційному секторі, а також нижчі заробітні плати в тіньовій економіці, оскільки середня заробітна плата найманих працівників зросла на 8,8% дпр. Водночас доход від соціальної допомоги та поточних трансфертів зріс на 5,5% дпр, ймовірно, через вищі пенсії. Прибуток та змішаних доход зросли на 9,0% дпр, що може пояснюватись зростанням рослинництва та тваринництва.

Водночас норма заощаджень надалі скоротилась до 4,5% у другому півріччі, найвірогідніше, через кілька причин. Так, домогосподарства знизили покупку готівкової іноземної валити, тоді як запозичення наблизились до суми сплачених кредитів. Домогосподарства також збільшили покупку товарів тривалого використання, одягу та взуття, що може вважатись окремими домогосподарствами як інвестиції за часів економічної невизначеності.

Середня заробітна плата

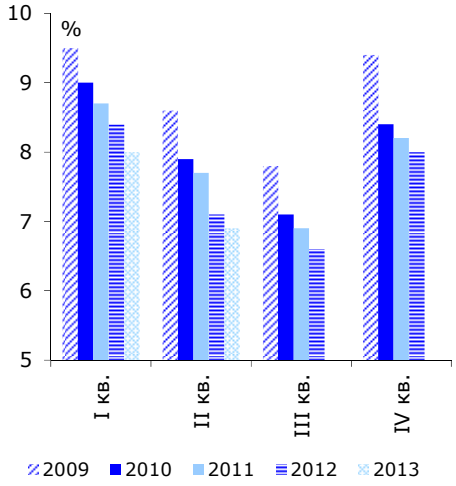

Джерело: Держстат

Ринок праці: Рівень безробіття знизився до 6,9%

Незважаючи на економічну рецесію рівень безробіття (методологія МОП) знизився до 6,9% економічно активного населення у віці 15-70 років у другому півріччі 2013 року порівняно із 7,1% у цей період 2012 року. Водночас це зниження є несуттєвим, оскільки є в межах статистичної похибки для рівня безробіття у 0,3%. В будь-якому разі загальна кількість робочих місць в економіці, ймовірно, не знизилась через вищу зайнятість в сільському господарстві та вищій кількості само зайнятих. Крім того, як і раніше, компанії намагаються втриматись від скорочення працівників і, отже, зберігають їх на робочих місцях із надією на швидке відновлення попиту на їх продукції. Це, зокрема, призвело до вищої частки працівників, які перебувають у вимушених неоплачуваних відпустках або працюють скорочений робочий день, або працюють в тіньовій економіці.

Рівень безробіття (МОП)

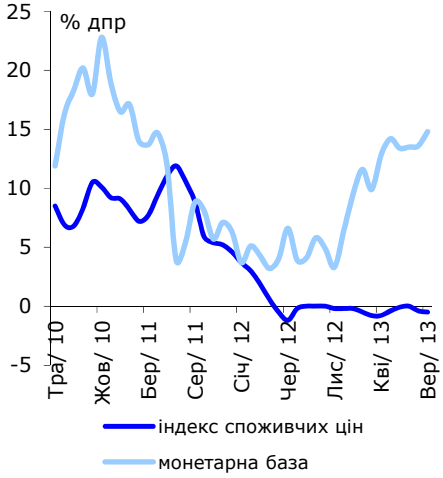
Джерело: Держстат

Монетарна політика: Занижені показники інфляції

Споживча інфляція залишилась від'ємною на рівні 0,5% дпр у вересні. За даними Держстату ціни на харчові продукти впали на 2,8% дпр, що відображає сповільнення зростання доходів та добрий урожай. На жаль, падіння цін на харчові продукти також відображає недоліки методології Держстату. Індекс цін на овочі у вересні був на 22% нижчим, ніж у вересні 2006 року. До того ж ціни на овочі за даними Мінекономрозвитку зросли на 40% дпр у вересні (середнє арифметичне цін на овочі, зібраних Інспекцією з контролю за цінами в обласних центрах 20 вересня 2013 року порівняно з 21 вересня 2012 року), тоді як Укрстат прозвітував про падіння цін на 13% дпр. Хоча різниця до певної міри може пояснюватись різними схемами зважування та іншою вибіркою, вона, ймовірно, вказує на систематичну помилку в методології Держстату для сезонних товарів. Однак інфляція буде низькою (хоча і не від'ємною), навіть якщо усунути цю помилку. В серпні дефлятор роздрібного продажу товарів підприємствами був 0,7% дпр, тоді як дефлятор послуг, наданих населенню, становив 1,2% дпр.

Монетарні умови залишались експансивними у вересні, оскільки ліквідність банків дещо зменшилась, а міжбанківські відсоткові ставки зменшились до 4% річних в середньому за місяць. НБУ збільшив відсоткову ставку з депозитами овернайт до 2% річних, що встановило нижню межу для міжбанківських відсоткових ставок. Однак з 1 жовтня банки зобов'язані формувати більші

Динаміка ІСЦ та монетарної

Джерело: Держстат, НБУ

резерви за зовнішнім боргом та довгостроковими депозитами в іноземній валюті, що зменшило ліквідність.

Фінансові ринки: Опосередковані заходи для стабільності обмінного курсу

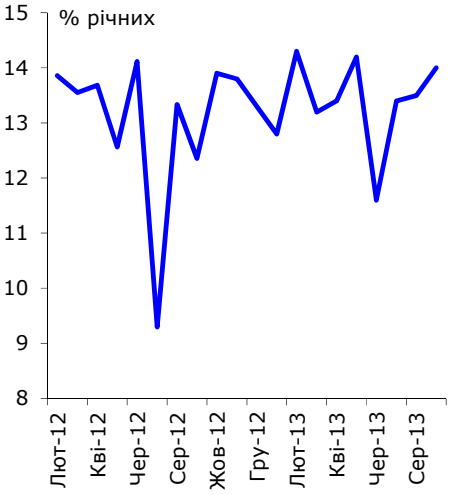
Обмінний курс. У вересні попит на іноземну валюту зріс через сезонні фактори, хоча попит залишався стабільним. У відповідь НБУ дозволив обмінному курсу гривні до долара ослабнути десь на 1%, він продавав іноземну валюту на міжбанківському ринку вперше з квітня. До того ж НБУ використовував опосередковані заходи для підтримки обмінного курсу через зменшення попиту на долари в банківській системі. НБУ збільшив резервні вимоги на зовнішні запозичення банків та на довгострокові депозити в іноземній валюті з 5 до 7% та запровадив додаткові обмеження на перекази в іноземній валюті в середині країни.

Державний борг. У вересні 2013 року уряд запозичував (здійснював запозичення) на внутрішньому та зовнішньому ринках. Міністерство фінансів розмістило номіновані у гривні ОВДП на суму 2,8 млрд грн із середньозваженою дохідністю 14,0% річних (порівняно з 0,9 млрд грн під 13,5% річних у серпні). Надходження від п'яти- та семирічних облігації склали близько 86,5% від загального обсягу розміщення. Доходи від внутрішніх облігацій, номінованих у доларах США й євро, були низькими (25 млн дол. США та 61,1 млн євро, відповідно), а самі облігації - переважно короткостроковими.

Крім того, уряд залучив синдикований кредит від іноземних банків на суму 750 млн дол. США. Кредит був наданий строком на два роки під 6,5% річних з разовою комісією в розмірі 0,5% від основної суми позики. Передбачена щоквартальна сплата відсотків. Одержані кошти, ймовірно, будуть спрямовані урядом на оплату поставок імпортованого з Росії природного газу.

20 вересня Moody 's понизив кредитний рейтинг України до категорії «спекулятивних низької якості» (Caa1), що призвело до розпродажу українських облігації, адже доходність за ними перевищила 10% річних для всіх строків погашення.

Середньозважена доходність ОВДП

Джерело: НБУ

Економічні Тенденції		III 11	IV 11	I 12	II 12	III 12	IV 12	I 13	Жов.	Лис.	Гру.	Січ	Лют.	Бер.	Квіт.	Тра.	Чер.	Лип.	Сер.	Вер.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	13,7	17,5	0,5	7,4	-4,6	-4,5	5,8	-1,4	-1,5	-1,8	-3,2	-4,8	-5,0	-4,2	-5,2	-5,3	-5,3	-5,2	...
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	8,6	7,3	0,9	0,4	-1,2	-1,8	-5,0	-10,2	-12,1	-13,8	-7,6	-8,4	-13,8	-13,8	-17,3	-19,2	-17,7	-15,1	...
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	11,4	11,1	-2,7	-1,9	-9,1	-13,8	-13,8	-5,1	-4,8	-4,5	5,6	5,8	5,8	5,1	5,1	15,4	14,8	13,3	...
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	15,2	14,7	14,2	16,0	16,0	15,9	13,4	15,7	15,7	15,9	14,2	14,8	13,4	12,7	11,6	11,2	10,6	10,2	...
Середня заробітна плата	грн.	2727	2837	2923	3109	3064	3195	3085	3110	3098	3377	3000	3044	3212	3233	3253	3380	3429	3304	...
ІСЦ	% дпр	5,9	4,6	1,9	-1,2	0,0	-0,2	-0,8	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,5	-0,8	-0,8	-0,4	-0,1	0,0	-0,4	-0,5
ІВЦ	% дпр	21,3	14,2	6,5	4,5	0,3	0,3	0,2	0,6	0,0	0,3	1,5	-0,9	0,2	-1,0	1,9	-1,6	-1,6	-0,9	-0,9
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	26,8	21,8	5,2	2,5	2,6	1,0	-2,1	2,8	2,0	0,5	-3,6	2,0	-2,3	-0,9	-4,7	-5,9	-8,5	-8,6	...
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	30,9	21,9	5,8	9,8	7,6	5,6	-4,7	7,3	5,8	5,3	-2,6	-5,5	-5,8	-6,4	-11,8	-13,5	-12,2	-9,8	...
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-9,3	-13,8	-3,9	-9,5	-14,8	-20,5	-3,7	-16,6	-17,9	-20,5	-0,4	-2,0	-3,7	-5,1	-5,6	-6,5	-8,5	-10,7	...
Поточний рахунок, на кінець періоду*	млрд. дол. США	-5,0	-9,0	-2,0	-5,9	-10,0	-14,4	-2,7	-11,6	-12,4	-14,4	0,0	-1,4	-2,7	-3,8	-4,1	-4,7	-6,1	-8,2	...
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	35,0	31,8	31,1	29,3	29,3	24,5	24,7	26,8	25,4	24,5	24,7	24,7	24,7	25,2	24,5	23,1	22,7	21,7	21,7
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	8,1	6,3	4,3	6,6	5,8	6,4	9,9	4,9	3,3	6,4	9,5	11,6	9,9	12,8	14,2	13,4	13,5	13,6	14,8
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	14,8	18,4	15,5	15,7	19,6	20,8	16,2	21,7	23,2	17,6	16,5	15,9	16,1	15,3	15,6	15,3	15,7	15,0	15,2
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	7,99	8,01	8,02	8,05	8,09	8,11	8,11	8,12	8,13	8,09	8,10	8,11	8,11	8,11	8,12	8,12	8,11	8,10	8,13
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99
Обмінний курс, середній	євро	11,27	10,76	10,46	10,26	9,99	10,37	10,55	10,37	10,26	10,49	10,60	10,70	10,36	10,40	10,38	10,41	10,45	10,64	10,67

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: НБУ, попередні дані)
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	913,3	1082,6	1302,1	1408,9
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,2	136,4	163,4	176,3
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,3	-14,8	4,1	5,2	0,2
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9	11,2	7,3	-1,8
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,0	17,5	-4,5
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4	8,0	0,6
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1	4,6	-0,2
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9	19,0	3,7
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7	14,2	0,3
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7	27,1	28,2	1,0
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1	29,3	33,8	5,6
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9	-2,9	-9,3	-14,8
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7	-1,7	-5,6	-9,0
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5	5,7	6,6	6,6
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7	31,8	31,4
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-6,0	-1,8	-3,6
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	39,9	36,0	37,4
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,6	22,8	22,0
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8	6,3	6,4
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9	8,0	8,0
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0	8,0	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5	11,1	10,3
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6	10,5	10,3

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету, без коштів на рекапіталізацію

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		IV 09	I 10	II 10	III 10	IV 10	I 11	II 11	III 11	IV 11	I 12	II 12	III 12	IV 12	I 13	II 13
ВВП	млрд. грн.	259,9	217,3	256,8	301,3	307,3	257,7	311,0	369,8	363,6	293,5	349,2	387,6	378,6	301,6	351,9
Реальний ВВП	% дпр	-6,7	4,5	5,4	3,3	3,7	5,1	3,9	6,5	5,0	2,2	3,0	–1,3	–2,5	-1,1	-1,3
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	-16,2	0,2	6,8	7,8	12,8	13,2	14,2	16,1	18,5	8,6	15,7	14,0	6,9	4,5	7,4
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	-3,7	3,8	-4,0	5,8	10,0	2,0	2,9	-9,4	-6,6	0,9	2,7	7,9	–1,3	2,1	-1,0
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	-33,7	-5,7	-3,2	9,5	10,5	-1,8	3,7	9,7	12,0	12,3	16,2	–6,9	–7,5	4,0	-19,7
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	6,9	0,4	13,2	2,0	0,9	19,4	4,9	0,3	-4,1	–8,2	–9	–4,9	–8,7	-6,8	-14,4
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	-11,1	-6,2	17,2	20,2	13,2	38,1	23,3	12,5	5,2	–2,3	9,9	4,2	4,0	-4,6	-19,1
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	-11,6	5,4	0,5	-3,2	0,9	4,9	1,3	16,7	38,1	0,4	11,3	-8,4	–3,9	3,2	20,9
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	6,5	10,9	10,1	7,6	7,6	7,8	3,4	4,6	-2,9	–0,1	–0,1	-6,1	–7,2	-9,5	-9,2
Будівництво (реальна)*	% дпр	-32,8	-7,7	-5,8	9,6	3,9	1,7	10,9	0,1	2,0	–3,4	–0,2	-15,1	–12,2	-14,8	-20,9
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	-16,4	6,1	9,6	10,1	4,7	9,8	2,8	6,1	3,0	5,1	6,8	3,5	0,3	3,1	1,4
Транспорт (реальна)*	% дпр	-0,4	1,3	1,8	3,0	0,1	10,2	7,9	5,7	11,1	3,7	3,8	–1,8	–1,5	-3,3	-2,2
Платіжний баланс																
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-0,9	0,0	0,5	-1,0	-2,5	-1,6	-1,7	-2,6	-4,4	-2,1	-3,8	-4,0	-4,9	-2,7	-2,0
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-2,7	-0,1	1,6	-2,6	-6,5	-4,9	-4,4	-5,6	-9,5	-5,6	-8,7	-8,3	-10,3	-7,2	-4,5
Баланс товарів	млн. дол. США	-1407	-1236	-697	-2870	-3585	-3597	-2851	-4580	-5224	-3867	-5577	-5215	-5833	-3700	-2808
Баланс послуг	млн. дол. США	550	930	1115	1536	823	1262	1514	2007	1312	1299	1362	1975	1084	859	992
Поточні трансферти	млн. дол. США	722	608	728	797	842	1039	878	988	803	683	805	777	711	548	604
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	1282	923	1196	1470	2170	880	2422	2090	1623	1663	1091	2002	1871	832	1088
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	1428	-307	804	2532	1288	1163	1838	-938	-506	222	-369	2890	339	705	592
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	26,5	25,1	29,5	34,7	34,6	36,4	37,6	35,0	31,8	31,1	29,3	29,3	24,5	24,7	23,1
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	8,06	8,00	7,91	7,90	7,96	7,95	7,98	7,99	8,01	8,03	8,04	8,09	8,11	8,11	8,12
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	7,99	7,99	7,91	7,90	7,93	7,94	7,97	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99
Бюджет																
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	36,0	30,9	30,4	23,3	32,3	32,8	30,0	29,5	30,7	33,6	31,6	28,2	33,7	35,4	29,6
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,7	4,9	4,8	4,4	4,8	5,0	4,8	4,2	4,7	5,1	4,9	4,4	5,0	5,3	5,1
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	3,6	4,3	3,0	3,4	4,2	4,5	4,5	3,6	4,4	4,9	4,1	2,9	4,2	6,2	3,5
Податок на додану вартість	% від ВВП	11,0	9,8	9,8	8,5	9,9	7,6	12,9	9,6	9,6	10,8	10,3	8,6	10,0	9,7	9,1
Акцизні збори	% від ВВП	2,6	2,4	3,0	2,5	2,6	2,1	3,0	2,7	2,4	2,8	2,9	2,8	2,4	3,1	2,6
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	34,5	33,0	38,7	30,3	37,6	32,8	33,1	26,9	35,6	33,7	33,8	30,7	41,4	37,2	36,1
Поточні видатки	% від ВВП	31,4	32,4	37,4	26,6	32,8	31,5	30,8	23,9	30,1	31,8	31,3	27,7	37,4	35,9	34,2
Капітальні видатки	% від ВВП	3,1	0,6	1,4	3,7	4,8	1,3	2,4	3,0	5,5	1,9	2,4	2,9	4,0	1,3	1,9
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	1,1	-2,0	-8,0	-7,5	-5,6	-0,3	-3,4	-3,9	-5,5	-0,2	-2,6	-3,0	-7,8	-1,9	-6,4
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	3,2	0,0	0,1	1,4	0,3	0,1	0,4	0,0	0,0
Ринок праці																
Середня зарплата (реальна)	% дпр	-5,7	3,3	8,7	12,3	11,4	11,1	5,5	7,7	10,8	14,7	16,5	13,3	12,9	9,9	9,3
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	-7,6	3,7	11,8	11,0	14,7	7,8	1,9	7,3	7,7	6,0	13,0	10,4	9,4	7,6	…
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	8,8	9,0	8,5	8,1	8,1	8,7	8,2	7,8	7,9	8,4	7,8	7,4	7,9	8,0	…
Банківський сектор																
Грошовий агрегат М0	% дпр	1,5	5,4	9,9	17,4	16,5	15,7	11,5	8,6	6,3	4,7	6,7	5,2	5,5	9,7	9,8
Грошовий агрегат М2	% дпр	-5,4	6,9	13,2	21,6	23,1	25,5	22,0	16,0	14,4	11,2	9,0	10,7	13,1	16,0	17,9
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	-8,5	7,1	20,1	38,6	41,4	43,3	26,0	16,7	12,3	14,4	16,4	16,3	16,3	19,1	26,5
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	4,7	22,8	21,5	17,7	16,9	19,7	21,0	15,7	13,4	12,4	10,8	17,0	21,8	17,0	14,7
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	16,9	13,6	8,3	6,0	11,2	16,0	18,5	21,1	21,0	17,4	15,3	9,1	7,7	8,6	7,4
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	-15,2	-13,7	-10,5	-13,2	-8,3	-2,1	0,9	-2,3	-4,2	-7,0	-10,8	-9,9	-7,3	-4,4	-0,4
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	-3,8	-3,9	-2,8	0,6	-0,5	5,0	6,3	5,3	2,9	-2,9	-7,0	-8,0	-6,6	-5,6	-2,7
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	68,1	68,5	68,9	67,5	66,3	67,2	66,6	64,4	62,9	61,5	59,8	59,1	57,8	55,9	55,7
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	19,8	17,3	15,0	13,0	15,0	13,1	13,5	14,1	18,4	15,5	15,6	19,5	20,8	16,2	15,3
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	10,1	10,9	11,1	10,3	10,1	10,2	9,8	8,8	8,4	8,2	8,2	8,5	8,8	9,4	9,7

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.